

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

FOB 2024-28

Kunsthøjskolen kunne ikke afslå anmodning om aktindsigt i medfør af chikanebestemmelse

Resumé

18. december 2024

En borger klagede over, at Statens Kunstfond havde givet ham afslag på aktindsigt i en oversigt over en bestemt kunstners ansøgninger med henvisning til den dagældende chikanebestemmelse i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2. Kunstfonden havde ved afgørelsen lagt til grund, at der eksisterede et uvenskab mellem borgeren og kunstneren, og at borgerens aktindsigtsanmodning – der alene relaterede sig til den pågældende kunstner – udsprang af dette uvenskab.

Forvaltningsret

11241.9

Ombudsmanden mente ikke, at den blotte konstatering af et uvenskab eller en konflikt mellem to personer – og det forhold, at den ene søgte aktindsigt i oplysninger vedrørende den anden – var tilstrækkeligt til at afslå aktindsigt efter den dagældende chikanebestemmelse. Ombudsmanden henviste til, at det påhvilede Kunstfonden at påvise, at der var grundlag for at antage, at anmodningen skulle tjene et retsstridigt formål e.l. (et klart tilfælde af misbrug), og at praksis efter bestemmelsen var restriktiv.

Borgeren klagede også til ombudsmanden over, at Kunstfonden – med henvisning til forvaltningslovens § 15 b, nr. 5 – havde givet ham delvist afslag på partsaktindsigt i den pågældende kunstners høringssvar til Kunstfonden i forbindelse med aktindsigtssagen. Det var Kunstfondens vurdering, at en udlevering af kunstnerens bemærkninger ville kunne føre til yderligere konflikt mellem de to personer, og at kunstnerens – og evt. også borgerens egne – private interesser derved ville kunne lide skade af betydning.

Ombudsmanden fandt ikke, at Kunstfonden herved havde angivet konkrete afgørende hensyn til private interesser eller godtgjort, at disse interesser risikerede at lide skade. Det var derfor på det foreliggende grundlag ombudsmandens opfattelse, at Kunstfonden ikke med hjemmel i forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, kunne undtage dele af kunstnerens bemærkninger til Kunstfonden fra partsaktindsigt.

Ombudsmanden henstillede til Kunstfonden at genoptage begge sager med henblik på at træffe nye afgørelser.

(Sag nr. 24/04385)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse om sagen:

Ombudsmandens udtalelse

1. Statens Kunstfonds afgørelse af 31. januar 2024

1.1. Sagens omstændigheder

Sagen drejer sig om Statens Kunstfonds afgørelse af 31. januar 2024 om afslag på aktindsigt i medfør af dagældende offentlighedslovs § 9, stk. 2, nr. 2.

A anmodede den 15. januar 2024 Kunstfonden om aktindsigt på følgende måde:

”Vedrørende aktindsigt i indsendte ansøgninger (og bilag) til statens Kunstfond af:

1. kunstneren B,
2. virksomheden C,
3. virksomheden D, samt
4. sammenskrevne ansøgninger af ovenfor nævnte.

Jeg skal bede om aktindsigt i samtlige ansøgninger, herunder Arbejdslegater tildelt, indsendt af ovenstående til Statens Kunstfond. Endvidere Statens Kunstfonds svar, og eventuelle afslag på ansøgninger af ovenstående.”

Den 16. januar 2024 afgrænsede A sin anmodning til at omfatte ”et sammentræk over ansøgninger (projekt- og arbejdslegater) fra B, C, D, og sammenskrevne ansøgninger” i perioden fra 1997 til 2024.

Kunstfonden udarbejdede på den baggrund en oversigt over ansøgninger omfattet af anmodningen. Denne oversigt blev den 19. januar 2024 sendt i høring hos B i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt oversigten indeholdt oplysninger omfattet af offentlighedslovens § 33, nr. 4, om forskeres og kunstneres originale ideer. B ringede samme dag til Kunstfonden og anførte bl.a., at han mente, at han blev udsat for chikane af den aktindsigtssøgende, der boede i samme landsby. Kunstfonden bad i den forbindelse B om at sende sine bemærkninger til fonden på skrift.

Den 22. januar 2024 skrev B til Kunstfonden bl.a., at han var uvenner med A, og at han mente, at A's anmodning om aktindsigt sandsynligvis var drevet af et ønske om at skade ham.

Den 25. januar 2024 bad Kunstfonden B om at uddybe det, han havde skrevet. I en mail af samme dato redegjorde B nærmere for sin opfattelse af konflikten imellem ham og A og af A's motiver for aktindsigtsanmodningen. Kunstfonden informerede ikke A om, at B havde redegjort for sin opfattelse af konflikten over for Kunstfonden, men skrev følgende til A:

"Det følger af offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, at en anmodning om aktindsigt kan afslås, i det omfang anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt formål el.lign. Af pkt. 4.3.3 i vejledning til offentlighedsloven (vejledning nr. 9847 af 19. december 2013) fremgår, at bestemmelsen bl.a. vil kunne anvendes, hvor en anmodning om aktindsigt har til formål at skabe grundlag for retsstridige forhold, eller har til formål at forfølge eller på lignende måde genere bl.a. privatpersoner (chikane).

Styrelsen skal bl.a. på den baggrund bede dig om at redegøre for din interesse i at søge den pågældende aktindsigt.

Styrelsen skal bede om at modtage dit svar inden for tre dage. Hvis styrelsen ikke har modtaget svar, vil styrelsen træffe afgørelse på det foreliggende grundlag."

I sit svar af 25. januar 2024 til Kunstfonden skrev A bl.a., at der ikke lå retsstridige formål bag hans anmodning om aktindsigt, at han ikke havde til formål at forfølge eller chikanere B, og at han efter offentlighedslovens regler ikke behøvede at begrunde sin anmodning om aktindsigt. Han skrev endvidere følgende:

"Jeg kan forstå at du har talt eller skrevet med B, idet B søndag den 21. januar var forbi min bopæl hvor 'han som en trolde' sprang frem fra mit brændeskur og bankede hårdt på min hoveddør.

Her sagde han (...) at jeg havde søgt aktindsigt i Statens Kunstfond for at skade ham. (...)"

Den 31. januar 2024 traf Kunstfonden afgørelse om at afslå behandlingen af A's aktindsigtsanmodning. Kunstfonden fandt, at det på baggrund af de foreliggende omstændigheder måtte antages, at A's anmodning havde til formål at skabe grundlag for, at han kunne forfølge eller på lignende måde genere B. Kunstfonden skrev i den forbindelse følgende:

"Statens Kunstfonds sekretariat har først og fremmest lagt til grund, at din anmodning om aktindsigt udspringer af det tilsyneladende uvenskab eller den konflikt, som er mellem dig og B.

Dertil relaterer indholdet af din anmodning om aktindsigt sig alene til B, og du har bl.a. specifikt anmodet om indsigt i sager, hvor Statens Kunstfond har meddelt afslag på støtte til B eller virksomheder, som han er relateret til. Det er efter sekretariatets opfattelse derfor mest nærliggende, dels at din interesse i de efterspurgte oplysninger alene beror på jeres uvenskab og ikke en mere almen anerkendelsesværdig interesse i oplysningerne, dels at oplysningerne må forventes at skulle anvendes i denne konflikt.”

A har den 31. juli 2024 klaget til mig over Kunstfondens afgørelse, herunder over at han ikke har fået mulighed for at kommentere ”B’s fremsendte udokumenterede påstande til Statens Kunstfond, [...] som Statens Kunstfond urimeligt tager til indtægt for deres afslag på min anmodning om aktindsigt”.

Jeg har på baggrund af klagen anmodet Kunstfonden om en udtalelse om sagen. Kunstfonden har på den baggrund i en udtalelse af 28. august 2024 anført bl.a., at Kunstfonden ikke vurderede B’s indledende bemærkninger om den mulige chikane som tilstrækkelige til uden videre at kunne antage, at A’s aktindsigtsanmodning havde et chikanøst formål. Kunstfonden fandt det derfor nødvendigt at bede B uddybe sine bekymringer, ligesom A – med henvisning til chikanebestemmelsen – blev opfordret til at redegøre for sin interesse i de efterspurgte oplysninger. Sidstnævnte afviste A, og Kunstfonden vurderede det herefter ikke uden videre muligt at oplyse sagen yderligere. Kunstfonden fandt imidlertid på baggrund af de foreliggende omstændigheder, herunder navnlig det forhold, at der utvivlsomt bestod en konflikt mellem A og B, at sagen var tilstrækkeligt belyst til, at Kunstfonden kunne antage, at der var tale om et chikanøst formål og et klart tilfælde af misbrug, sådan som det er beskrevet i forarbejderne til offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Kunstfonden har i forlængelse heraf anført, at fonden ikke kunne fastslå det præcise formål med anmodningen og som følge af A’s manglende medvirken på egen hånd måtte vurdere dette. I det hans anmodning alene drejede sig om B’s sager, var det efter Kunstfondens vurdering mest nærliggende, at A’s interesse beroede på konflikten imellem dem og ikke på en mere almen anerkendelsesværdig interesse. Kunstfonden lagde i den forbindelse også vægt på, at de efterspurgte oplysninger – der også omfattede, hvilke ansøgninger der var givet afslag på – ville kunne anvendes i chikanøst øjemed, f.eks. ved at hænge B ud offentligt, herunder i deres fælles lokalmiljø.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt A skulle have haft mulighed for at kommentere B’s oplysninger til sagen, har Kunstfonden i udtalelsen anført, at de oplysninger, som B fremkom med i sine høringssvar, i vidt omfang var tilkendegivelser af subjektiv karakter, herunder antagelser, beskyldninger og mistanker. Tilkendegivelserne indgik ikke i sig selv med vægt i Kunstfondens afgørelse. Det væsentlige for sagen var derimod det konstaterbare faktum, at

der eksisterede et uvenskab og en udlevet konflikt imellem A og B, hvor de fremsatte beskyldninger mod hinanden, hvilket – sammenholdt med indholdet og de oplysninger, der blev efterspurgt i aktindsigtsanmodningen – efter Kunstfondens opfattelse var tilstrækkeligt til at kunne antage, at anmodningen havde til klart formål at danne grundlag for, at A kunne genere B. A's bemærkninger af 25. januar 2024 bekræftede således ifølge Kunstfonden det anførte af B om en konflikt, og Kunstfonden havde derfor ikke grundlag for at antage, at A var ubekendt med B's opfattelse af konflikten, og at han ikke var vidende om, at dette forhold indgik i sagen. Kunstfonden har i den forbindelse bemærket, at det af A's bemærkninger fremgik, at B selv havde forelagt sin mistanke om formålet med A's aktindsigtsanmodning for ham.

Ved brev af 20. september 2024 har du på vegne af A fremsat bemærkninger til sagen. Du har anført bl.a., at A ikke har til hensigt at benytte akterne til retsstridige formål, og at han heller ikke tidligere har benyttet andre oplysninger, som han har fået aktindsigt i, til retsstridige eller chikanøse formål. Videre har du anført, at A ingen reel mulighed har fået for at belyse sagen eller afklare sagens faktum, og at Kunstfonden bør partshøre ham over B's oplysninger om sin oplevelse af forholdet imellem dem med henblik på at sikre, at sagen er tilstrækkeligt belyst til, at der kan træffes afgørelse.

1.2. Retsgrundlag

På tidspunktet for Statens Kunstfonds afgørelse af 31. januar 2014 havde § 9, stk. 2, nr. 2, i offentlighedsloven (lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020) følgende ordlyd:

”§ 9. (...)

Stk. 2. Behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 7 kan, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, afslås, i det omfang

1) (...)

2) anmodningen må antages at skulle tjene et retsstridigt formål el.lign.”

Af forarbejderne til lov nr. 606 af 12. juni 2013 om offentlighed i forvaltningen fremgår bl.a. følgende om bestemmelsen:

”Efter bestemmelsen i *stk. 2, nr. 2*, kan der endvidere meddeles afslag på en anmodning om aktindsigt, i det omfang anmodningen må antages at *skulle tjene et retsstridigt formål eller lignende*. Denne del af bestemmelsen er i vidt omfang en videreførelse af, hvad der allerede følger af gældende ret, og giver udtrykkelig mulighed for at afslå anmodninger om aktindsigt, hvis der er tale om klare tilfælde af misbrug.

Bestemmelsen vil bl.a. kunne anvendes, hvor en anmodning om aktindsigt i en sag eller i dokumenter har til formål at skabe grundlag for retsstridige forhold eller har til formål at forfølge eller på lignende måde genere myndighedens ansatte eller privatpersoner (chikane).

Ved vurderingen af, om det kan lægges til grund, at en aktindsigtsanmodning må antages at skulle tjene et retsstridigt formål eller lignende, må der tages udgangspunkt i de konkrete omstændigheder ved anmodningen. Det kan i den forbindelse f.eks. indgå, om ansøgeren selv har givet udtryk for, at anmodningen fremsættes med det formål at genere eller forfølge en person m.v., ligesom der kan lægges vægt på, om ansøgeren tidligere har benyttet oplysninger, som den pågældende har fået aktindsigt i, til at begå retsstridige forhold. Der kan endvidere lægges vægt på, om ansøgeren ved møder eller telefonisk har optrådt truende.”

Jeg henviser til lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013, bemærkningerne til lovforslagets § 9, s. 73. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2012-13, tillæg A.

I forarbejderne til lov nr. 655 af 11. juni 2024 om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt), hvorved tærsklen for anvendelse af bestemmelsen blev sænket, er der om bestemmelsens hidtidige anvendelsesområde anført bl.a. følgende:

”Anvendelsesområdet for offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, ses i praksis at være fortolket restriktivt”.

Jeg henviser til lovforslag nr. L 116 af 28. februar 2024 om forslag til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven (Styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt), lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.1. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2023-24, tillæg A.

I Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 3. udgave (2022), s. 285 f., er der anført bl.a. følgende om bestemmelsen:

”Bestemmelsen kan på den ene side ikke begrunde et afslag på baggrund af mere løse formodninger om chikane mv. eller den blotte risiko herfor, men på den anden side kan det ikke kræves, at der foreligger vished om det chikanøse øjemed mv., da kravet efter bestemmelsens formulering er, om anmodningen må antages at skulle tjene et retsstri-

digt formål eller lignende. Det må således kræves, at der i lyset af de foreliggende omstændigheder i et eller andet omfang foreligger en (konkret) begrundet mistanke (antagelse) om det chikanøse øjemed mv. Der skal som nævnt være tale om 'klare tilfælde af misbrug'. Foreligger den nødvendige mistanke, kan afslag imidlertid meddeles, selvom den aktindsigtssøgende har anmodet om aktindsigt for første gang hos den pågældende myndighed."

Chikanebestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, er i vidt omfang en videreførelse af, hvad der allerede fulgte af den tidligere offentlighedslov. Dengang skulle hjemlen findes i generalklausulen i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6 (nu § 33, nr. 5). Fra praksis om offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, og § 33, nr. 5 (og den tidligere gældende bestemmelse i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6), kan henvises til bl.a. følgende sager:

Ved Østre Landsrets dom af 20. januar 2004, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsenet for 2004, s. 1212, blev Beskæftigelsesministeriet pålagt at udlevere oplysninger om navn og stilling på to medarbejdere i ministeriet, uanset at den aktindsigtssøgende bl.a. havde betegnet de pågældende medarbejdere som "usle og løgnagtige" og "pak og ros". Landsretten fandt, at indholdet af den aktindsigtssøgendes breve og hans adfærd i øvrigt ikke var af en sådan karakter, at ministeriet kunne nægte ham aktindsigt efter den dagældende offentlighedslovs § 13, stk. 1, nr. 3 og 6 (svarende til den nuværende offentlighedslovs § 33, nr. 1 og 5).

I [FOB 2016-14](#) (på ombudsmandens hjemmeside) havde Udenrigsministeriet med henvisning til offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, afvist en borgers anmodning om at få oplyst navnet på en lokalt ansat medarbejder, der havde ekspederet ham på en dansk repræsentation i udlandet. Ombudsmanden fandt, at Udenrigsministeriet ikke havde påvist, at aktindsigtsanmodningen måtte antages at skulle tjene et retsstridigt formål, herunder at en udlevering af medarbejderens navn ville kunne medføre chikane af medarbejderen, jf. offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2 (eller § 33, nr. 5). Ombudsmanden lagde til grund, at borgeren i forbindelse med et besøg på repræsentationen var opbidset og bankede på en glasarude, og at medarbejdere på repræsentationen i forbindelse med denne episode og borgerens efterfølgende besøg opfattede borgeren som vred, aggressiv og opfarende. Ombudsmanden fandt dog ud fra praksis på området, at Udenrigsministeriet ikke havde påvist, at udlevering af medarbejderens navn ville kunne medføre chikane mv. i den normale forstand af dette udtryk.

I [FOB 2015-24](#) (på ombudsmandens hjemmeside) havde Udenrigsministeriet afslået en borgers anmodning om egenacces. En dansk ambassade i udlandet havde indgivet politianmeldelse mod borgeren for chikane, og borgerens anmodning om aktindsigt omfattede bl.a. ambassadens korrespondance med

politimyndighederne i det pågældende land. Ministeriet havde i første omgang afslået anmodningen med henvisning til hensynet til at beskytte politiets efterforskningsmetoder. Da ministeriet ikke havde indhentet en udtalelse fra politiet i det pågældende land om spørgsmålet om udlevering, henstillede ombudsmanden til ministeriet at genoptage sagen og træffe en ny afgørelse. I en ny afgørelse fastholdt ministeriet sit afslag, idet ministeriet lagde vægt på, at den første aktindsigtsafgørelse havde medført en bølge af grov chikane fra borgeren i form af bl.a. udtalelser om navngivne medarbejdere på de sociale medier. Ministeriet mente, at en udlevering ville føre til mere grov chikane. Ombudsmanden var enig med ministeriet i, at der var tale om chikane af særdeles grov karakter, som lå ud over, hvad en offentligt ansat bør tåle. Ministeriets risikovurdering i tilfælde af udlevering af dokumenterne kunne efter ombudsmandens opfattelse give anledning til nogen tvivl, men ombudsmanden mente, at ministeriet måtte være nærmest til at vurdere spørgsmålet. Ombudsmanden havde derfor ikke tilstrækkelig grund til at kritisere afgørelsen.

1.3. Min vurdering

Efter dagældende offentlighedslovs § 9, stk. 2, nr. 2, kan en anmodning om aktindsigt afslås, hvis den må antages at skulle tjene et retsstridigt formål. På tidspunktet for Kunstfondens afgørelse var tærsklen for, hvornår denne bestemmelse kunne bringes i anvendelse ved f.eks. mistanke om chikane, at der skulle være tale om "klare tilfælde af misbrug". Bestemmelsen er i overensstemmelse hermed blevet fortolket og anvendt restriktivt i praksis.

Ved vurderingen af, om bestemmelsen kan bringes i anvendelse, skal der tages udgangspunkt i de konkrete omstændigheder ved anmodningen. Det kan i den forbindelse indgå, om ansøgeren selv har givet udtryk for, at anmodningen er fremsat med det formål at genere eller forfølge en person mv., ligesom der kan lægges vægt på, om ansøgeren tidligere har benyttet oplysninger, som den pågældende har fået aktindsigt i, til at begå retsstridige forhold eller chikanere nogen. Der kan endvidere lægges vægt på, om ansøgeren ved møder eller telefonisk har optrådt truende. Jeg henviser nærmere til pkt. 1.2 ovenfor.

I den konkrete sag foreligger der ikke oplysninger om, at A tidligere har benyttet oplysninger, som han har fået aktindsigt i, til at begå retsstridige forhold eller chikanere nogen, eller at han har optrådt truende. Der foreligger i forbindelse med den aktuelle aktindsigtsanmodning endvidere tilkendegivelse fra A om, at han ikke har til formål at forfølge eller chikanere B.

Der foreligger en række bemærkninger til sagen fra B om forholdet mellem ham selv og A, men disse er ifølge Kunstfonden ikke i sig selv indgået med vægt i afgørelsen.

Det, der ifølge Kunstfondens udtalelse var væsentligt for fondens afgørelse, var "det konstaterbare faktum, at der eksisterede et uvenskab og en udlevet konflikt mellem de to personer, hvor disse fremsatte beskyldninger mod hinanden" sammenholdt med "de oplysninger, der blev efterspurgt i aktindsigtsanmodningen".

Jeg mener ikke, at den blotte konstatering af et uvenskab eller en konflikt mellem to personer – og det forhold, at den ene søger aktindsigt i oplysninger vedrørende den anden – er tilstrækkeligt til at afslå aktindsigt efter den dækkende bestemmelse i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, med henvisning til at anmodningen må antages at skulle tjene et chikanøst formål. Jeg henviser i den forbindelse til, at det påhviler Kunstfonden at påvise, at der er grundlag for at antage, at anmodningen skulle tjene et retsstridigt formål e.l. (et klart tilfælde af misbrug), og at praksis efter bestemmelsen – som gennemgået i pkt. 1.2 – er restriktiv.

Jeg har i dag gjort Statens Kunstfond bekendt med min opfattelse. Jeg har i den forbindelse henstillet til Kunstfonden at genoptage sagens behandling med henblik på at træffe en ny afgørelse.

Jeg bemærker, at jeg ikke herved har taget stilling til, hvorvidt A – helt eller delvist – har ret til at få udleveret den oversigt, han har anmodet om, men alene at hans anmodning om aktindsigt ikke kunne afslås på det grundlag, der var anført af Kunstfonden.

Jeg har på baggrund af min henstilling ikke fundet anledning til at tage stilling til Kunstfondens sagsbehandling i sagen, herunder spørgsmålene vedrørende fondens sagsoplysning og partshøring.

2. Statens Kunstfonds afgørelse af 23. februar 2024

2.1. Sagens omstændigheder

A har også klaget over Statens Kunstfonds afgørelse af 23. februar 2024 om bl.a. afslag på partsaktindsigt i medfør af forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, om afgørende hensyn til bl.a. private interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.

Den 15. februar 2024 anmodede A Kunstfonden om aktindsigt i bl.a. Kunstfondens korrespondance med B.

Den 23. februar 2024 traf Kunstfonden afgørelse om at meddele A delvis aktindsigt i den pågældende korrespondance, idet Kunstfonden undtog en række oplysninger med henvisning til forvaltningslovens § 15 b, nr. 5. Kunst-

fonden anførte i den forbindelse, at der var tale om oplysninger af privat karakter, herunder tilkendegivelser af subjektiv karakter fra B om oplevelsen af forholdet til A. Kunstfonden vurderede på den baggrund, at en udlevering af oplysningerne ville kunne føre til yderligere konflikt imellem dem. Ud fra en konkret afvejning af på den ene side hensynet til den interesse, A måtte antages at have i at få indsigt i oplysningerne, og på den anden side hensynet til B's private interesser fandt Kunstfonden, at sidstnævnte med afgørende vægt talte imod, at A blev meddelt aktindsigt i de konkrete oplysninger.

Kunstfonden har i sin udtalelse af 28. august 2024 supplerende anført, at de oplysninger, som blev undtaget fra aktindsigt ved denne afgørelse, drejede sig om subjektive tilkendegivelser fra B om hans forhold til A, herunder beskyldninger og mistanker mod A, antagelser om årsagen til aktindsigtsanmodningen og mere generelt om B's opfattelse af og følelser forbundet med deres uvenskab og konflikt, og hvad den var udsprunget af. Der var efter Kunstfondens opfattelse konkret risiko for, at en udlevering af oplysningerne til A kunne føre til en eskalering af konflikten, hvorved B's – og eventuelt A's egne – private interesser ville kunne lide konkret skade af betydning. Denne opfattelse havde ifølge Kunstfonden ikke mindst grund i det forhold, at sagen allerede havde ført til én konkret episode, hvor B havde opsøgt A på hans hjemmeadresse.

Kunstfonden har i forlængelse heraf bemærket, at de omhandlede oplysninger isoleret set ikke nødvendigvis kan karakteriseres som rent private forhold, hvilket imidlertid heller ikke har været afgørende for vurderingen. Afgørende var derimod hensynet til at undgå at eskalere den nævnte konflikt imellem de to personer yderligere, såfremt oplysningerne blev udleveret. Det er Kunstfondens opfattelse, at der herved er tale om et anerkendelsesværdigt hensyn i relation til den anvendte undtagelsesbestemmelse. Dette navnlig set i lyset af, at oplysningerne var indhentet på Kunstfondens initiativ til brug for vurderingen af, om offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 2, fandt anvendelse.

2.2. Retsgrundlag

Forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, har følgende ordlyd:

”§ 15 b. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til

...

5) private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet.”

Af forarbejderne til lov nr. 638 af 12. juni 2013 om bl.a. ændring af forvaltningsloven fremgår om bestemmelsen bl.a. følgende:

”Bestemmelsen i nr. 5 om, at retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet, er ny og foreslås indsat som en parallel til § 33, nr. 5, i forslaget til offentlighedsloven (og Offentlighedskommissionens lovudkast), som viderefører den såkaldte generalklausul i offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 6. Bestemmelsen har også til formål at videreføre gældende ret om, hvilke hensyn der kan begrunde, at oplysninger undtages fra partsaktindsigt efter forvaltningsloven, herunder enkeltpersoners interesse i at hemmeligholde oplysninger om private forhold og virksomheders interesse i at hemmeligholde oplysninger om forretningshemmeligheder m.v. Det forudsættes, at der efter denne bestemmelse efter en konkret vurdering bl.a. vil kunne undtages oplysninger fra retten til partsaktindsigt, hvor afgørende hensyn til den pågældende part selv taler herfor. Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3.8.1, jf. pkt. 4.3.8.5, i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det bemærkes, at for at undtage oplysninger omfattet af § 15 b fra partens ret til aktindsigt skal afgørende hensyn til de interesser, der er opregnet i bestemmelsen, tale imod udleveringen af oplysningerne til parten. Der skal således – i lyset af en parts behov for at kunne varetage sine interesser under en sag, hvor der af en forvaltningsmyndighed er eller vil blive truffet afgørelse – mere tungtvejende hensyn til de pågældende interesser til, for at en myndighed efter en konkret vurdering kan undtage oplysninger fra en parts ret til aktindsigt, end når en anmodning om aktindsigt behandles efter offentlighedsloven. Efter offentlighedsloven kan oplysninger således efter en konkret vurdering undtages fra retten til aktindsigt, hvis væsentlige hensyn til de relevante interesser taler herfor, jf. § 33 i forslaget til offentlighedsloven (og Offentlighedskommissionens lovudkast).”

Jeg henviser til lovforslag nr. L 145 af 7. februar 2013, bemærkningerne til § 15 b, s. 38. Lovforslaget kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2012-13, tillæg A.

I Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2. udgave (2021), s. 493, er der anført bl.a. følgende:

”Efter § 15 b, nr. 5, kan partsaktindsigt begrænses af hensyn til private interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er

påkrævet. Bestemmelsen har efter forarbejderne bl.a. til formål at videreføre retsstillingen efter den tidligere gældende § 15 om enkeltpersoners interesse i at hemmeligholde oplysninger om private forhold.

Det er ikke herudover nærmere angivet, hvilke hensyn til private interesser der kan indgå i afvejningen. Det må dog antages, at der efter bestemmelsen normalt kun vil blive tale om at undtage oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold og ikke – som i de beslægtede undtagelser i offentlighedslovens § 30, nr. 1, og forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1 – alle former for oplysninger om enkeltpersoners private forhold. Oplysninger vedrørende enkeltpersoner, der ikke ville kunne undtages efter bestemmelserne i offentlighedslovens § 30, nr. 1, vil aldrig kunne undtages efter forvaltningslovens § 15 b, nr. 5.

Endvidere er det et krav, at udlevering vil indebære en konkretiseret risiko for skade på afgørende hensyn til de pågældende individers interesser, jf. FOB 1993.241.”

2.3. Min vurdering

Kunsthåndværk har med henvisning til forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, undtaget oplysninger om B's bemærkninger om forholdet imellem ham og A og om dennes motiver for aktindsigtsanmodningen. Oplysningerne blev afgivet til Kunsthåndværk som led i Kunsthåndværks oplysning af A's sag om aktindsigt. For at kunne undtage oplysninger efter den nævnte bestemmelse kræver det, at afgørende hensyn til private interesser findes at veje tungere end A's interesse i at kunne benytte kendskab til de omhandlede oplysninger til at varetage sit tarv.

Det er i bestemmelsens forarbejder ikke nærmere angivet, hvilke hensyn til private interesser der kan indgå i den nævnte afvejning. Det er dog antaget, at der efter bestemmelsen normalt kun vil blive tale om at undtage oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold. Endvidere er det et krav, at der foreligger en konkretiseret risiko for skade på afgørende hensyn til de pågældende private interesser. Jeg henviser nærmere til pkt. 2.2.

Kunsthåndværk har i sin udtalelse om sagen anført, at det afgørende for Kunsthåndværks afgørelse var hensynet til at undgå eskalering af konflikten imellem A og B. Det er således fondens opfattelse, at B's – og eventuelt også A's egne – private interesser vil kunne lide konkret skade af betydning, hvis oplysningerne bliver udleveret til A. Denne opfattelse har efter det oplyste bl.a. grund i det forhold, at sagen allerede har ført til én konkret episode, hvor B opsøgte A på hans hjemadresse.

Jeg mener ikke, at Kunsthåndværk herved har angivet konkrete afgørende hensyn til private interesser eller godtgjort, at disse interesser risikerer at lide

skade. Det er derfor på det foreliggende grundlag min opfattelse, at Kunstfonden ikke med hjemmel i forvaltningslovens § 15 b, nr. 5, kunne undtage dele af B's bemærkninger til Kunstfonden fra partsaktindsigt.

Jeg har gjort Kunstfonden bekendt med min opfattelse og har samtidig henstillet til Kunstfonden at genoptage sagens behandling.

Kunsthøjesterets afgørelse af 23. februar 2024 giver mig ikke i øvrigt anledning til bemærkninger.